

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від «31» серпня 2017 року
(протокол № 1)

Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

**обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти (бакалавр)
спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини)**

**Бердянськ
2017 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Осіпов В.М., доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології; Расторгуєва І.С., викладач кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету «16» серпня 2017 року, протокол № 8.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності: 014 Середня освіта (Здоров'я людини).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей», є формування професійних знань, умінь і навичок в галузі фізичної реабілітації в роботі з дітьми, котрі мають порушення розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: Анатомія і фізіологія людини, реабілітаційні технології при порушеннях опорно-рухового апарату, інклюзивна освіта, психологічний супровід в реабілітації з основами психофізіології, фізична реабілітація.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “ Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей ” є сформувати у студентів базові знання із застосування тілесно-орієнтованих практик, які можуть використовуватися в роботі з дітьми, що мають проблеми в розвитку, навчанні, поведінці та методик, таких як ерготерапія, сенсорна інтеграція, мозочкова стимуляція, сенсомоторна корекція, освітня кінезіологія.; знання загальних теоретичних положень і принципів роботи з зазначеними методами, використання ігри та вправи, спеціального обладнання.

1.2. Завдання дисципліни:

1. Вивчення завдань і принципів реабілітації при вадах розвитку дітей;
2. Ознайомлення з методиками, які застосовуються при виявленні та корекції порушень розвитку дитини.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентостей:

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 8. Здатність розуміти й уміти пояснити будову, функції, життєдіяльність організму людини.

ФК 12. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці корекційно-реабілітаційної роботи.

ФК 13. Здатність розробляти та супроводжувати індивідуальні програми реабілітації, надавати реабілітаційні послуги в межах сформованих компетентностей для дітей, які мають вади розвитку.

ФК 14. Здатність організувати інклюзивний освітній процес.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПРН 8. Уміти цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРН 8. Уміти цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРН 9. Знати будову й функції організму людини, особливості життєдіяльності.

ПРН 15. Застосовувати знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів корекційно-реабілітаційної роботи.

ПРН 16. Уміти здійснювати реабілітаційні заходи для усунення або компенсації рухових порушень та асоційованих з ними обмежень активності та участі дитини в діяльності.

ПРН 17. Уміти організовувати інклюзивний освітній процес.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Технології корекції при вадах розвитку дітей грудного віку (до 1 року життя).

Фізіологічні особливості дітей грудного віку. Морфологічні та функціональні особливості нервової системи, кісткової системи. Вікові зміни в системі крові. Морфологічні зміни та основні функціональні параметри серцево-судинної та дихальної систем дітей першого року життя. Лікувальна фізична культура для дітей групи ризику і хворих першого року життя. Природні та при формованні фізичні фактори у реабілітації хворих дітей першого року життя.

Змістовий модуль № 2. Реабілітаційні технології при вадах розвитку ОРА дітей.

Реабілітація дітей з вродженою дисплазією кульшового суглобу і вивиху стегна. Клінічна характеристика. Клишоногість. Клініка. Засоби реабілітації. Складання комплексів вправ ЛФК. Фізична реабілітація дітей з вродженою м'язовою кривошиєю. Клінічний перебіг захворювання. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ. Реабілітаційні технології при порушеннях постави та сколіозі.

Змістовий модуль № 3. Реабілітаційні технології при вадах зору та слуху у дітей.

Загальні відомості про глухоту. Завдання та засоби ЛФК при дефектах слуху. Особливості корекційно-педагогічної роботи з глухими дітьми. Стан розвитку рухової активності дітей з вадами слуху. Особливості лікувальної фізичної культури для осіб із порушеним слухом у різному віці. Загальні відомості про зір та основні вади зору. Завдання ЛФК при вадах зору. Засоби профілактики порушень зору. Особливості методики ФВ при вадах зору. Стан фізичного розвитку дітей різного віку з вадами зору. Особливості лікувальної фізичної культури для осіб із порушеним зором у різному віці.

Змістовий модуль № 4 Реабілітаційні технології дітей з порушенням мовлення.

Сучасні методики в реабілітації дітей з мовленнєвими порушеннями. Дихальні методики в оздоровленні дітей з порушенням мовлення.

Змістовий модуль № 5 Теорія сенсорної інтеграції та методики її практичного застосування.

Сенсомоторний розвиток дитини в період дошкілля. Сприймання як базовий пізнавальний процес дошкілля дитиною. Участь нервової системи у пізнаванні світу дитиною: рецептори, провідні шляхи, проєкційні зони. Характер та розвиток перцептивних дій. Теорія сенсорної інтеграції. Порушення сенсорної інтеграції. Виявлення порушень сенсорної інтеграції.

Змістовий модуль № 6 Теорія сенсорної інтеграції та методики її практичного застосування.

Основні складові сенсомоторної корекції: Дихальні вправи. Окорухові вправи. Повзання. Масаж. Вправи на формування просторових уявлень. Формування взаємодії півкуль. Розвиток ритмів. Вправи для розвитку дрібної моторики рук. Ігри та вправи на розвиток зорово-моторної координації. Будова та функції головного мозку. Огляд головного мозку. Черепні нерви та їх позачерепні розгалуження, зони іннервації. Методика стимуляції мозочку. Теорія та обґрунтування методики. Програма Learning Breakthrough (Balmetrics). Обладнання. Вправи, націлені на стимуляцію мозочку.

3. Рекомендована література

Базова :

1. Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посібн. / Денисенко Н.Ф., Лиходід Л.В., Лупінович С.В., Михайліченко А.Ф. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. - 160 с.
2. Гаяш О.В. Поради вчителям щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами у класі з інклюзивним навчанням : Методичні рекомендації / Укладач О. В. Гаяш. – Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2014. – 108 с.
3. Дивитися і бачити: путівник для батьків дітей із порушеннями зору: навч.-метод. посіб. / [упор. І. О. Калініченко]. – Полтава : ПОІППО, 2016. – 88 с.
4. Левченко В.А. Фізична реабілітація в дитячому віці: навч. посіб. / В.А. Левченко, І.П. Вакалюк, В.М. Бондаренко, В.М. Макота, Н.П. Гайналь; Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаніка; Івано-Франківський нац. мед. ун-т. - Івано-Франківськ: Видавн. ц-р Івано-Франківського нац. мед. ун-ту, 2009. - 542 с.
5. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. - К: Олімпійська література, 2000. – 424с.
6. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т.Бойчук, М.Голубева, О.Левандовський, Л.Войчишин. Л.: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

Допоміжна:

1. Айрес Э. Ребенок и сенсорная интеграция. Понимание скрытых проблем развития / Э. Айрес. – Теревинф. – 2017 г. – 277 с.

2. Бутов Р.С. Характеристика функціонального стану слабозорих дітей шкільного віку в умовах спеціалізованого навчального закладу / Р.С. Бутов // Молода спортивна наука України. – 2013. – Т.3 – С. 40-45.

3. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. / А. М. Богуш. Навчально-методичний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово». – 2008.

5. Борщевська Л.В., Зіброва А.В., Іванова І.Б. та ін. На допомогу батькам, що мають дітей з особовими потребами. - К.: Український інститут соціальних досліджень, 1999.- 79с.

6. Краузе Е.Н. Логопедический массаж и артикуляционная гимнастика: Практическое пособие / Е.Н. Краузе. - 2-е изд.- СПб: Корона принт, 2005. – 80 с.

4. Методи навчання:

1. За джерелами передачі й характером сприйняття інформації : Словесні, наочні, практичні.

1.1. Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда.

1.2. Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

1.3. Практичні: вправи, практичні роботи.

2. За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

4. Бінарні методи:

4.1. Методи викладання: інформаційно-повідомляючий; пояснювальний; інструктивно-практичний; пояснювально-спонукаючий; пояснювальний.

4.2. Методи навчання: виконавчий; репродуктивний (відтворюючий); продуктивно-практичний; частково-пошуковий; пошуковий.

Методи оцінювання: методи контролю і самоконтролю у навчанні:

метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване;

метод письмового контролю;

метод тестового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

6. Система оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)

35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни